

Tiimifoorumityöryhmän raportti

8.12.2003

Jacobs Tiimifoorumille 6.2.2004 →

1. Työryhmän asettaminen ja raportin luovutus

Poliisiylijohtaja sulki määräyksellään 21.11.2002 poliisihallinnon tiimifoorumin "Vapaa kanava" -foorumitaulut 694, 695 ja 696 toistaiseksi. Määräystä tarkennettiin kirjeellä 25.11.2002.

29.1.2003 poliisiylijohtaja asetti tiimifoorumityöryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää tiimifoorumin Vapaan kanavan tai vastaavan keskustelukanavan käyttöä ja pelisääntöjä sitä varten, että kanava perustettaisiin uudelleen.

Työryhmän puheenjohtajaksi määrättiin poliisi johtaja **Kari Rantama** ja jäseniksi lainsäädäntöneuvos **Kimmo Hakonen** ja tiedottaja **Jukka Hämäläinen** sisäasiainministeriön poliisiosastolta sekä henkilöstöjärjestöistä Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry:n varapuheenjohtaja, rikosylikomisario **Tuomo Koho**, PLISH ry:n nimeämänä edustajana poliisipäällikkö **Jukka Mäkilähde** ja VAI ry:n nimeämänä edustajana pääluottamusmies **Ari Huuskonen**. Työryhmän sihteerinä toimi Jukka Hämäläinen. Työryhmä kutsui ulkopuolisena asiantuntijana mukaan SETELI ry:tä edustavan järjestelmäasiantuntija **Rauno Siiriäisen** poliisin tietohallintokeskuksesta.

Määräaika selvitystyölle annettiin 31.5.2003 asti. Keväällä työryhmä anoi lisää aikaa, jota myönnettiin 31.12.2003 asti.

Työryhmä luovuttaa yksimielisen selvityksensä kunnioittaen poliisiylijohtajalle.

Helsingissä 8.12.2003

Kari Rantama

Kimmo Hakonen

Ari Huuskonen

Tuomo Koho

Jukka Mäkilähde

Jukka Hämäläinen

2. Keskustelun tuomat hyödyt

Poliisissa on aina vaihdettu vilkkaasti mielipiteitä. Keskustelukanava puoltaa paikkaansa keskusteluperinteen jatkajana ja laajentajana

Keskustelu ja mielipiteenvaihto toimivat parhaimmillaan asioiden valmistelun välineenä. Ne edistävät myös yhteistoimintalaissa tarkoitettua viraston ja sen henkilöstön yhteistoimintaa. Keskustelun pitää kuitenkin olla monipuolista sekä sävyiltään asiallista ja kannustavaa. Sellaisessa keskusteluympäristössä kontrolli ja sanktiot kutistuvat sivuseikaksi. Toivotuista aihepiireistä voidaan myös herätellä keskustelua.

3. Nykytilanteen kartoitus

Tiimifoorumin Vapaan kanavan ongelmaksi muodostui keskustelijoiden pieni määrä. Kanavan ilmapiiri kävi sellaiseksi, että se ei kannustanut suuria joukkoja mielipiteenvaihtoon. Kävijöitä oli varmasti enemmän, mutta heidän määräänsä ei ole tilastoitu.

Tiimifoorumin ylläpitäjän tulostamasta listasta työryhmä totesi, että tiimifoorumilla näyttäisi olevan jonkin verran paikallisia ja alueellisia keskustelutauluja. Kukaan ei ole raportoinut, että niillä olisi esiintynyt vastaavia ongelmia kuin valtakunnallisilla tauluilla ehkä joitakin yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta.

Työryhmä toteutti valtakunnallisen kyselyn, jolla selvitettiin yksikkökohtaisesti, mitä keskustelufoorumeita poliisihallinnolla on käytössä. Samalla selvitettiin myös

- kuka on päättänyt niiden perustamisesta
- mitä tarkoitusta varten ne on perustettu
- kuka vastaa niiden ylläpidosta / valvonnasta
- millaiset säännöt ohjaavat niiden käyttöä
- millaisia kokemuksia näistä keskustelufoorumeista on
- mitä kehitysehdotuksia ylläpitäjillä on
- tarvitseeko poliisihallinto valtakunnallisen keskustelukanavan
- millaista keskustelukanavaa toivotaan

Työryhmä tiedusteli eräiden muiden suurten organisaatioiden (puolustusvoimat, rajavartiolaitos, tullilaitos, opetusministeriö, Securitas, Nordea) käytäntöä henkilöstön mielipiteenvaihdon järjestämisessä. Kyseisissä organisaatioissa ei ole toistaiseksi käytössä koko henkilöstölle tarkoitettua keskustelukanavaa. Tämän perusteella poliisihallinto on ollut edelläkävijä tarjotessaan henkilöstölleen keskustelufoorumin.

4. Keskustelukanavan toteuttamistapoja

Keskustelukanava on mahdollista toteuttaa kaikkien vapaalla kirjoitusoikeudella tai toimitettuna lehtien mielipidesivujen mukaan, jolloin toimittaja valikoi julkaistavat viestit. Vapaan kirjoitusoikeuden kanavalla valvonta tapahtuu jälkikäteen, toimitetulla kanavalla etukäteen.

Myös jälkikäteen tapahtuva valvonta voi toimia hyvin. Valvontaan voidaan liittää sanktioita. Verkkoetiketta rikkoneelta voidaan evätä kirjoitusoikeus määrääjäksi.

Internetin keskustelukanavilla on mahdollista esiintyä nimettömänä. Tätä mahdollisuutta ei tiimifoorumissa ole ollut

5. Oikeudelliset kysymykset

Keskustelukanavan ylläpitäjän vastuu kanavan sisällöstä vaatii valvonnan järjestämistä. Sanktio asiattomasta kirjoittelusta voisi olla kirjoitusoikeuksien sulkeminen määrääjäksi. Kirjoittajalta tulee edellyttää keskustelukanavan sääntöihin sitoutumista.

6. Tekniset edellytykset

Poliisin tietohallintokeskuksen mukaan nykyiseen tiimifoorumin versioon ei ole mahdollista saada ns. sääntölomaketta, joka ilmestyisi joka käyttäjälle ensimmäisellä kerralla, ja joka pitäisi erikseen hyväksyä.

Yksittäisen henkilön sulkeminen tiimifoorumin taululta on teknisesti mahdollista. Tällöin käyttäjä ei näe kyseistä taulua ollenkaan.

7. Intranetiin siirtyminen

Poliisihallinnon intranet on toiminnassa aikaisintaan vuoden 2006 alusta. Siihen on niin pitkä aika, että keskustelukanavan mahdollisen uudelleen avaamisen olisi tarkoituksenmukaista tapahtua tiimifoorumissa. Tiimifoorumia varten laadittuja sääntöjä voidaan myöhemmin soveltaa lähes sellaisenaan intranetin keskustelupalstalla.

Intranetin kehittyneempi tekninen ympäristö saattaa mahdollistaa uusia toteuttamistapoja.

8. Johtopäätökset ja esitykset

Poliisiyksiköille tehdyn kyselyn perusteella keskustelukanavalle on selkeä tilaus. Samalla kanavalle edellytettiin riittävää valvontaa, jotta asiattomuuksilta välttyttäisiin. Keskustelukanava tarvitsee valvojaksi päätoimittajan.

Työryhmä tiedusteli läänien poliisiosastoilta niiden mahdollisuuksia ottaa hoitaakseen keskustelukanavan päätoimittajuus. Etelä-Suomen, Länsi-Suomen, Itä-Suomen ja Oulun läänien poliisiosastot ilmoittivat resurssiansa olevan niin vähäiset, ettei niillä ole mahdollisuutta hoitaa päätoimittajuutta. Palautteen perusteella päätoimittajuus jäänee poliisin ylijohdon järjestettäväksi. Päätoimittaja ja varahenkilö löytynevät sisäasiainministeriön poliisiosaston tiedotuksesta.

Esitys: Poliisiylijohtaja päättää avata keskustelukanavan sen jälkeen, kun sisäasiainministeriön poliisiosaston johtoryhmä, poliisihallinnon ohjausryhmä ja poliisihallinnon yt-elin ovat käsitelleet asian. Keskustelukanava avataan puolen vuoden koeajaksi. Mikäli kokemukset ovat hyviä, keskustelukanavaa

ylläpidetään toistaiseksi. Koeajan päätyttyä sääntöjen toimivuutta arvioidaan ja telldään niihin tarvittavat muutokset. Kanavan valvojaksi nimetään päätoimittaja ja hänelle varahenkilö.

Työryhmä pohti, kumpi olisi parempi: yksi kaikkien asioiden keskustelukanava vai useat aiheittain jaetut. Työryhmä päätyi yhden kanavan malliin sen seuraamisen helppouden perusteella ja siksi, että tiimifoorumi mahdollistaa keskustelun myös varsinaisilla aihealueilla.

Esitys: Yleistä keskustelua käydään vain yhdellä taululla. Kirjoitusoikeutta aihepiiriin mukaisille tauluille ei rajata automaattisesti, vaikka henkilö suljettaisiin pois varsinaiselta keskustelukanavalta.

Keskustelukanavan ääri vaihtoehdot ovat täysin toimitettu mielipidepalsta, jonka kirjoitukset valikoidaan ja aiemman tyyppinen täysin vapaa kanava. Toimitettu palsta on työryhmän mielestä liian raskas järjestelmä. Sääntöihin sitoutumista ja jälkikäteen tapahtuvaa valvontaa pidettiin riittävänä.

Esitys: Koska tiimifoorumin tekniikka ei mahdollista sääntöjen hyväksymistä erillisenä toimintona, keskustelukanavan ensimmäiseksi viestiksi tulevat säännöt otsikolla "Tuc tämä - säännöt". Kirjoittaja sitoutuu sääntöihin ensimmäisen viestin lähettämällä.

Keskustelun jo olemassa olevilla tiimifoorumin aihealueilla katsottiin toimivan hyvin. Sama koskee paikallisia keskustelufoorumeja. Kumpienkaan käyttöön ei ole toistaiseksi tarvetta puuttua.

Esitys: Valtakunnallisen keskustelukanavan säännöt ulotetaan vain tarvittaessa koskemaan aihealueja ja paikallisia kanavia. Aihealuejen valvoja muistutetaan tehtävästään. Yksittäisenä huomiona todetaan, että Ajankohtaistalstan kirjoitusoikeudet voitaisiin rajata vain tarpeelliseksi katsotulle joukolle hallinnon yöntekijöitä.

Työryhmän toimeksianto on ei sisällynyt kannan ottaminen siihen, pitäisikö ammattiyhdistyksillä olla tiimifoorumissa oma taulunsa. Jos ammattiyhdistyksillä on tällaiset taulut, myös vastuu niiden ylläpidosta on määriteltävä.

Esitys: Yhdistysten keskustelukanavien perustaminen selvitetään intran perustamisen yhteydessä.

Johdon vastauksia kirjoituksiin pidettiin toivottavina. Työryhmä totesi kirjoituksiin vastaamisen vievän huomattavasti aikaa muiden tehtävien ohella. Toisaalta ymmärrettiin, että Vapaan kanavan keskustelun taso saattoi laskea siksi, että kirjoittajat turhautuivat, kun heille ei lopulta enää vastattu.

Kirjoittajia voitaisiin aktivoida eri teemojen pariin tiedustelemalla henkilöstön kantaa eri asioihin esimerkiksi gallupein.

Esitys: Päätoimittaja valtuutetaan harkintansa mukaan pyytämään johdolta vastauksia keskustelukanavan kirjoituksiin. Päätoimittaja voi myös toteuttaa verkkogalluppeja.

Viesteille on järkevää määritellä maksimipituus.

Esitys: Viestin maksimikooksi määritellään kolme kilotavua, mikä mahdollistaa noin 30 riviä tekstiä näytöllä kirjasinkoosta riippuen.

Keskustelukanavan nimi ei saisi enää olla Vapaa sana –tyyppinen, sillä jo nimi voi provosoida tunteenpurkauksia.

Esitys: Keskustelukanavalle annetaan nimi, jota voidaan etsiä esimerkiksi järjestämällä kilpailu. Nimen tulee olla toisentyypinen kuin entinen Vapaa kanava.

Ehdotus keskustelukanavan säännöiksi on raportin liitteenä.

Esitys: Säännöt vahvistetaan. Säännöt käännetään ruotsiksi.

TIIMIFOORUMIN KESKUSTELUKANAVAN SÄÄNNÖT

Keskustelukanava on yleisöosastotyyppinen palsta, jossa poliisin henkilöstö voi vaihtaa mielipiteitä poliisin työhön ja organisaatioon liittyvistä aiheista.

Kirjoituksen maksimikoko on 3 kilotavua eli noin 30 riviä näytöllä.

Verkkokeskustelua ohjaavat yleisesti hyväksytyt säännöt, joita kutsutaan verkkoetiketiksi tai netiketiksi. Keskeinen periaate on, että keskustelu käydään kohteliaasti ja ystävällisessä sävyssä.

Vältä kovin negatiivisten ilmausten käyttöä. Esimerkiksi kiroileminen ei sovi keskustelukanavalle. Tekstissä ilmaukset korostuvat enemmän kuin puheessa. Tunteita ja eleitä voit ilmaista hymiöin.

Vitsit tai tarinat voivat olla hauskoja, mutta lähetä niitä vain suoraan hyvin tuntemillesi henkilöille, joiden tiedät arvostavan niitä.

Suvautsevaisuus ei ole pahasta verkkomaailmassakaan. Ei kannata puuttua keskusteluun, joka kulkee eri aaltopituudella kuin oma maailmankatsomus.

Henkilöön käyvä loukkaava kirjoittelu ei ole sallittua. Kahdenkeskiset tai yksikön sisäiset riita-asiat eivät kuulu keskustelukanavalle, ellei asialla ole yleistä merkitystä. Tällöinkin asiat on pyrittävä esittämään niin, ettei kukaan loukkaannu.

Kaikki sellainen, mikä olisi laitonta muutoinkin, on laitonta myös verkkoviestinnässä. Viestinnän vapauteen liittyy aina myös vastuu.

Lainatessa toisen tekstiä on lähde mainittava. Lainaa vanhaa tekstiä mahdollisimman vähän, mieluiten ei ollenkaan. Lainattu teksti on syytä erottaa omasta tekstistä esimerkiksi merkillä >. Useimmat ohjelmat tekevät tämän automaattisesti. Linkkejä ulkopuolisille sivuille ei sallita.

Henkilökohtaisen sähköpostin lainaaminen julkisesti ilman lähettäjän lupaa on epäkohteliasta ja tilanteesta riippuen jopa lainvastaista.

Keskustelukanavalle eivät kuulu kaupankäynti tai muu työhön liittymätön keskustelu. Ammattiyhdistystoimintaan liittyvä mielipiteenvaihto on syytä käydä ammattijärjestöjen omilla keskustelupalstoilla.

Käytä tietojärjestelmiä aina omalla tunnukseksi ja salasanaasi. Säilytä salasanaa huolellisesti, jotta muut eivät saa sitä selville. Kirjaudu ulos järjestelmästä aina, kun poistut koneelta.

Kirjoitukset poistuvat keskustelukanavalta automaattisesti kuukauden kuluttua julkaisemisesta.

Kanavalla on päätoimittajan oikeuksin toimiva valvoja (tai valvojia), joka seuraa keskustelun kulkua. Hän voi harkintansa mukaan pyytää kirjoituksiin vastauksia asiantuntijoilta. Hänellä on myös oikeus poistaa asiattomiksi katsomansa kirjoitukset.

Asiattomana poistettu kirjoitus lähetetään tiedoksi kirjoittajalle ja asianomaisen poliisiyksikön päällikölle maininnalla "Oheinen viesti poistettu keskustelukanavalta asiattomana"

Sääntöjen vastaisten tai muuten asiattomien kirjoitusten toistuessa päätoimittajalla on oikeus oman harkintansa mukaan poistaa kirjoittajan oikeudet keskustelukanavalle enintään kuudeksi kuukaudeksi. Myös tästä ilmoitetaan kirjoittajalle ja asianomaisen poliisiyksikön päällikölle.